

Sveiciens Padomju Latvijas

Līvānu pilsētas
bibliotēka

22. gadadienā!

VISU ZEMJU PROLETARIESI, SAVIENOJĒTIES!

PADOMJU DAUGAVA

LATVIJAS KOMUNISTISKAS PARTIJAS CENTRALAS KOMITEJAS
UN LPSR MINISTRU PADOMES LAIKRAKSTS JĒKABPILS TERITORIALAS
KOLHOZU UN PADOMJU SAIMNIECIBU RAZOŠANAS PĀRVALDES ZONĀ

Nr. 29 (2724)
22. gads

Sestdien,
1962. gada 21. jūlijā

Maksā
2 kap.

Mežrūpnieku velte svētkiem

Tradicionālajā pirmssvētku sacensībā jaunus panākumus guvis Jēkabpils MRS kolektīvs. Uz 21. jūliju ievērojami pārsniegts septiņu mēnešu uzdevums kokmateriālu izvešanā. Vīrs plāna izvests 500 kubikmetru kokmateriālu. Par 1000 kubikmetriem pārsniegts arī pievešanas uzdevums. Uz produkcijas

pašizmaksas pazemināšanas rēķina pusgada laikā ekonomija sastāda 10.900 rubļu.

Sociālistiskajā sacensībā starp mežniecībām vislabāk veicies Biržu mežniecības kolektīvam, ko vada mežzinis Modris Apsītis, tālāk seko Spārnū un Zalaku mežniecības.

Panākumus izšķīra mazās kompleksās brigādes. Sarežģītos apstākļos to kolektīvi sekmīgi izpildīja darba uzdevumus. Rāžošanas organizatori prasīgi vadīja cilvēku un tehnikas darbu.

Mūsu korespondentu punkts
Jēkabpils MRS

Vistautas svētku dienā

L. GEIKINS,

LKP Jēkabpils rajona komitejas sekretārs

Šodien paiet divdesmit divi gadi, kopš latviešu tauta gāza buržuāziski fašistisko diktatūru. Tajā vēsturiskajā 1940. gada 21. jūlija dienā Tautas saeima, ko ievēlēja pēc fašistiskās diktatūras gāšanas, pildīdama darbaļaužu gribu, pasludināja Latvijā padomju varu un nolēma lūgt uzņemt mūsu republiku brālīgajā padomju tautu saimē. Ar uzvaru vainagojās Latvijas Komunistiskās partijas vadītā tautas masu divu gadu desmitu ilgā cīņā pret pērkamās nacionālistiskās buržuāzijas kundzību.

Padomju tautu sadraudzībā, kur leņiniski gudri un taisnīgi atrisināts nacionālais jautājums, Latvija vēsturiski šajā laikā guvusi lieliskus panākumus saimnieciskajā un kultūras jomā. Pietiek minēt kaut vai to faktu, ka septiņpadsmit mierīgās celtniecības gados rūpnieciskās ražošanas apjoms republikā salīdzinājumā ar 1940. gadu palielinājies 12 reizi, bet mašīnbūvniecībā, aparātu ražošanā un citās metālapstrādāšanas rūpniecības nozarēs — 80 reizi. Pašlaik republikā vienā mēnesī ražo tik daudz rūpniecības produkcijas, cik tās izlaida visā 1940. gadā.

Mūsu republikas industriālajā attīstībā tik strauja augšupeja kļuva iespējama tikai tāpēc, ka sociālistiskās nācijas cita ar citu cieši, vispusīgi sadarbojas un it īpaši lielā krievu tauta brālīgi sniedz Latvijai nesavtīgu un bagātīgu palīdzību. Vai gan mūsu nelielā republika sasniegtu tik augstu ekonomikas attīstības līmeni, ja tā nebalstītos uz visas dižās Padomju lielvalsts industriālo varenību, ja tai dāsnī nepalīdzētu visas Padomju Savienības tautas? Mūsu skati tagad ar lepnumu veras uz septiņgades jaunceltni pie Daugavas — Pļaviņu HES, kurai būs 10 agregāti ar 82 tūkstoši kilovatu jaudu katrs. Katra agregāta jauda būs lielāka par visas Ķeguma HES jaudu. Izbūvēts gāzes vads Dašava—Minska—Vilņa—Rīga.

Radikālas pārmaiņas padomju vara izdarījis Latvijas lauksaimniecībā un zemnieku dzīvē. Mehāнизācija kolhozos un padomju saimniecībās aizstāj tūkstošiem roku smago darbu. 14.000 traktoru, 2000 labības, 1300 skābarības kombainu un 10 tūkstoši automašīnu ir varens spēks, kas nodrošina mūsu lielo uzdevumu izpildi, lai tautas vajadzībām sagādātu vairāk pārtikas produktu. Pieaug ražošanas tempi. Laika posmā no 1953. gada līdz 1961. gadam gaļas ieguve visu kategoriju saimniecībās palielinājusies par 87 procentiem, piena—

par 48 procentiem, sviesta — par 35 procentiem, labības — par 14 procentiem utt.

PSKP Centrālā Komiteja vēsturiskajā marta Plēnūmā sociālistiskajai lauksaimniecībai nosprauda jaunus horizontus, izvirzīja lielus uzdevumus. Lauksaimniecības attīstībai paredzēti lieli kapitālieguldījumi. Prāvs ir kolhozieku ieguvums no izdarītajām izmaiņām produktu iepirkuma cenās. Līdz ar to kolhozi vidēji gūs par 35 procentiem lielākus ienākumus. Tikai republikas kolhozu ienākumu tāmes līdz ar to gada laikā papildināsies par 18,3 miljoniem rubļu. No lauksaimniecības mašīnu, to rezervu daļu, degvielas un būvmateriālu cenu pazeminājuma republikas kolhozi iegūs 18,3 miljonu rubļu gadā. Tā ir liela palīdzība, tās ir milzīgas rūpes par lauksaimniecības ražošanas strauju attīstību.

Komunistiskās partijas augstākais darbības likums ir gādība par tautas materiālās labklājības nemīgtīgu pieauguma nodrošināšanu. Viss, ko dara mūsu zemē, tiek darīts tautas labā, padomju cilvēku labā, darbaļaužu labklājības un kultūras līmeņa kāpināšanas nolūkos.

Ne mazi ir arī mūsu rajona sasniegumi padomju varas pastāvēšanas gados Latvijā. Ar skaitļiem daudz ko varētu izteikt. Taču tikai pēdējo trīs gadu laikā vietējās rūpniecības ražošanas apjoms pieaudzis par 37,5 procentiem. Pats galvenais — audzis mūsu cilvēks, par kura spēju vispusīgu attīstīšanu gādā Komunistiskā partija. Tautas izglītības plašais vēriens, kultūras dzīves plaukums līdz nepazīšanai pārvērtuši kādreizējos pagastus ar dažiem pedagogiem sešklasīgajā skolā. Līdztekus lielajam valsts algoto kultūras un izglītības darbinieku skaitam aug un vairojas mākslinieciskās pašdarbības dalībnieku rindas.

Gaišas perspektīvas paveras rajona darbalaudim, īstenojot partijas un valdības lēmumus par lauksaimniecības attīstību, septiņgades uzdevumu izpildi rūpniecībā. Uzsākta dzelzsbetona konstrukciju rūpniecības celtniecība, drīzumā ekspluatācijā nodos keramzīta cehu ķieģeļu fabrikā.

Padomju Latvijas svētku dienā mēs apzināties, ka varam to celt vēl skaistāku un bagātāku. Darbs ir visu mūsu bagātību un laimes avots, un to netaupīsim, lai ātrāk uzceltu savā Padomju zemē vispilnīgāko un vistaisnīgāko sabiedrisko iekārtu — komunismu.

Intervija

JAUNI HORIZONTI

Padomju Latvijas XXII gadadienas priekšvakarā mūsu laikraksta līdzstrādnieks sarunā ar rajona izpildu komitejas priekšsēdētāju Pēteri Peļņiku lūdza pastāstīt par Jēkabpili un citu rajona pilsētu šodien un rītenu. Publicējam šo sarunu.

MŪSU RAJONA PILSĒTAS VĒL ARVIEN AKŪTS DZIVOKĻU JAUTAJUMS. KĀ RISINĀS JAUNU DZIVOJAMO NAMU CELTNIECĪBAS PROGRAMMA JĒKABPILĒ UN CITĀS PILSĒTĀS?

Visuzskatāmāk mūsu pilsētu rītdienas redzama jaunajās celtnēs. Vienu pēc otras Jēkabpili ekspluatācijā nodod vairākstāvu daudzdzīvokļu namus. Šogad 12 dzīvokļu ēkas saņēma cukura fabrikas un 11. ATK kolektīvi. Tuvākajā laikā ekspluatācijā nodos tikpat lielu ēku jaunceltnu rajonā Draudzības alejā. Šā gada pēdējā ceturksnī 33 ģimenes saņems dzīvokļus skaistajā jaunceltnē Dārza ielā. Tikpat lielu namu būvē arī Draudzības alejā. To ekspluatācijā paredzēts nodot nākamajā gadā. Jauni dzīvojamie nami paceļas arī Pļaviņās, Līvānos un citur. Pašlaik trīsstāvu daudzdzīvokļu namu ceļ Pļaviņu dzelzceļniekiem, divstāvu — Līvānu stikla fabrikas strādniekiem.

MŪSDIENU PILSĒTAS NAV IEDOMĀJAMAS BEZ ŪDENSVADA UN KANALIZĀCIJAS. KĀ TO IERĪKOŠANA NORIT RAJONA CENTRĀ UN PĀRĒJĀS PILSĒTĀS?

Daugavas labajā krastā Jēkabpili šogad ūdensvadā pieslēgs 9 daudzdzīvokļu namus ar 120 dzīvokļiem. Pirmās kārtas kanalizācijas ierīkošanai izlietos 63.000 rubļu. Pilsētas otrajā daļā — upes kreisajā krastā ūdensvada kopējais garums jau sasniedz ap 1,5 kilometri. Tā otrās kārtas ierīkošanai šogad izlietos 22.000 rubļu, bet kanalizācijas tīkla būvdarbiem — 20.000. Ūdensvada pirmo kārtu ierīko arī Pļaviņu pilsētā. Tās kopējais garums pārsniedz 1,5 kilometri. Arī Līvānu pilsētas iedzīvotāji pēc dažiem gadiem saņems ūdensvadu. 1963. gadā te sāks ūdenstornu celtniecību. Jau tuvākajos gados rajona pilsētu iedzīvotāji baudīs tās priekšrocības, kas tagad ir lielpilsētu iedzīvotājiem.

JĒKABPILS UN VISA RAJONA IEDZĪVOTĀJI AR NEPACIETĪBU GAIDA JAUNO TILTU PĀR DAUGAVU. KĀ NORIT TĀ BŪVDARBI?

Sinis dienās notika partijas rajona komitejas un rajona izpildu komitejas apvienotā sēde. Tās dalībnieki apsprieda jaunā tilta būvdarbu norisi. Sēdē piedalījās arī tiltu būves organizācijas pārstāvji. Apvienotā sēde šini jautājumā pieņēma plašu lēmumu. Izstrādāts celtniecības grafiks. Tiltā būvniecība izsludināta par visas tautas celtni. Pašlaik būvdarbi notiek divās maiņās, drīz sāks strādāt trešā. Lai paātrinātu būvdarbu gaitu, nolemts celtniecībā iesaistīt arī Jēkabpils uzņēmumu kvalificētos strādniekus. Tos uz laiku nosūtīs tiltā celāju rīcībā. Saņemtas tiltā vidējo posmu metālkonstrukcijas. Celtnieki cenšas, lai jau šini gadā jaunais tilts savienotu abus upes krastus.

KĀDI PASĀKUMI NOTIEK TAUTAS IZGLĪTĪBAS LAUKĀ? KĀ REALIZĒJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS LĒMUMI PAR OBLIGĀTO ASTOŅGADĪGO IZGLĪTĪBU?

Jaunajā mācību gadā visas rajona septiņgadīgās skolas pārveido par astoņgadīgajām. Tautas izglītības celšanas pirmais posms būs realizēts. Rudenī mācības jaunā mācību korpusā sāks Jēkabpils otrās vidusskolas audzēkņi. Arī Viesītes pilsētas strādnieku un kalpotāju, apkārtējo kolhozu biedru bērni mācīsies jaunā skolā. Vecajam korpusam te piebūvēts jauns spārs, rekonstruēts vecais.

Jaunus mācību korpusus būvē Oškālnā, Kūku un Antūžu astoņgadīgajām, Jēkabpils ceturtajai vidusskolai.

PEDEJOS GADOS DAUDZ PASĀKUMU VEIKTS TAUTAS VESELĪBAS AIZSARDZĪBAS DARBA UZLABOŠANĀ. KĀDI PASĀKUMI TĪKS REALIZĒTI TURPMĀK?

Dienas kārtībā ir rajona slimnīcas otrās kārtas celtniecības programmas realizēšana. Paplašina Jēkabpils prettuberkulozes dispenseru un Sēlpils lauku slimnīcu. Plaši rekonstrukcijas darbi notiek Mēmeles invalidu namā. Visi šie pasākumi palīdzēs uzlabot medicīnas iestāžu darbu, pavers plašu ceļu profilaktiskajiem pasākumiem.

KO MŪSU IEDZĪVOTĀJI SAŅEMS SĀDZĪVES PAKĀLPOJUMU JOMĀ?

Pēc jauncelāmā modernā universālveikala nodošanas ekspluatācijā Jēkabpili, kurā būs telpas arī plašai ēdnīcai un restorānam, ievērojami uzlabosies tirdzniecības tīkla un sabiedriskās ēdināšanas iestāžu darbs. Jaunceltnei jāsākas ierindā nākamajā gadā. Jaunu veikalu ēkas nodos ekspluatācijā Viesītē, Druvu padomju saimniecībā un citur. Pļaviņu iedzīvotāji pēc ūdenstornu nodošanas ekspluatācijā saņems jauno pirti. Arī Jēkabpils kreisā krasta iedzīvotāji saņems paplašinātu un labiekārtotu pirti. Uzlabosies iedzīvotāju apgāde ar elektroenerģiju, pilsētas un starppilsētu pasažieru un kravu transports.

Īss pārskats par jauno mūsu dzīvi, par rītdienas horizontiem pārliecinoši stāsta par padomju iekārtas milzīgajām priekšrocībām, par panākumiem, kuru kalnāšanā piedalās visplašākās tautas masas. Tā ir mūsu šodienas un rītdienas. Vēl skaistākas perspektīvas PSKP Programma paver tuvākā un tālākā nākotnē. Komunisma dižā celtnē top mūsu acu priekšā, to ceļ un veido pati tauta.

Latvijas lauku tehnikas apvienības rajona nodaļas labākais metinātājs Mārtiņš Lindemanis remontē tikko no kolhoza atvestās traktora siena dakšas. M. Lindemanis kopā ar mehāniskās darbnīcas vadītāju Pēteri Lapiņu konstruējis traktora DT-14 kļoķa vārpstas demontēšanas bloku, hidrauliskās pārbaudes standus, ka arī iesnieguši citus racionalizācijas priekšlikumus remontdarbiem. Metinātāja M. Lindemana sasniegumi ir vērtēti Padomju Latvijas 22. gadadienai.

L. SALAS foto

Laudis un gadi

Fabrikas veterāna stāsts

Tā toreiz bija sensācija — Latvijā cēla otru cukurfabriku. 1932. gada agrā pavasarī lika pamatakmeni mūsu pilsētas lielākajam uzņēmumam. Pēc dažiem mēnešiem sākās iekārtas montāža. Par lielu naudu to nopirka no Vācijas firmām. Šajā laikā topošajā uzņēmumā no Rīgas ieradās jauns speciālists — iekārtas atslēdznieks Voldemārs Vitoliņš. Kopš tā laika visa viņa dzīve un darbs saistīts ar cukura fabriku. Uzņēmuma vēsture kļuvusi par viņa dzīves stāstu.

Daudz ūdeņu aiztecējis Daugavā trīsdesmit gados, neskaitāmas pārvērtības notikušas fabrikā. Šajā laikā tā uzcēla divas reizes. Pēc fašistisko okupantu padzišanas stāto korpusu vietā rēgojās lūznis un drupu kaudzes. Cilvēku prasmīgās rokas tai lika no jauna atdzimt. Fabrikas atjaunošanu tāpat kā tās celāju vidū bija Voldemārs Vitoliņš.

— Pēc uzņēmuma atjaunošanas

pirmo cukuru nosūtījām mūsu karavīriem uz Kurzemi, kas tur iznīcināja ielenktās fašistu divīzijas, — ne bez lepnuma atceras fabrikas veterāns.

Voldemārs Vitoliņš aizrautīgi stāsta par savu uzņēmuma vakardien, šodien, rītdien.

Pirms trīsdesmit gadiem pirmajā sezonā uzņēmums pārstrādāja ap 600 tonnu cukurbiešu diennakti, tagad līdz 1200, bez tam lielos daudzumos pārstrādā tālo Kubas draugu atsūtīto jēlcukuru. Pirmajos fabrikas pastāvēšanas gados pārsvarā bija cilvēku roku darbs — smags, nogurdinošs, dažās vietās veselībai kaitīgs. Speciālas krāvēju brigādes cukurbiešu pārstrādāšanas sezonā izkrāva tūkstošiem tonnu sakņu. Toreiz katrā maiņā 6—7 cilvēki ar vagonetēm transportēja uz krātuvi grauzījumus, tagad visu to dara mašīnas un mehānismi, bet darbu uzrauga viens cilvēks. Tādu pat ainu kādreiz varēja redzēt filtrkaļķa pārvietošanā, kas tagad

mehānizēta. Agrāk katlu mājā pie pelnu novešanas strādāja seši cilvēki. Tas bija ļoti nogurdinošs, smags, veselībai kaitīgs darbs. Uzņēmuma racionalizatori arī šeit cilvēku muskuļu spēku aizstāja ar mehānismiem. Tagad tos tikai uzrauga.

Vienmuļš, gandrīz mehānisks agrāk bija cukura maisu aizsūšanas process. Trīs strādnieces maiņā aizsūva 1000—1400 maisu. Nereti maiņas beigās sieviešu pirksti no auklu vilkšanas kļuva stīvi. Bieži vien strādnieces aizgāja no šī vienkārsā, bet cilvēka rokas kroplojās darba. Tagad maisu aizsūšanu izdara speciāla mašīna.

Sādu piemēru ir bezgala daudz. Voldemārs Vitoliņš kā kaleidoskopā atminās pārskata gadu ritumu. Ar lielu aizrautību fabrikas veterāns runā par uzņēmuma rītdien. Vārds «automatizācija» viņa stāstījumā skan kā mūzika. Biedrs Vitoliņš pabijis daudzās mūsu zemes cukura fabrikās. Viņš pavisam uzskatījis savu fabrikā redz rītdienas iekārtu: mašīnas — automātus.

— Tās nofeikti būs! Bet, lai tas notiktu, vajadzīgs miers, — saka cilvēks, kas pats ar savām rokām piedalījies karā sagrautā uzņēmuma atjaunošanā.

Reizē ar fabrikas augšupeju izaudzis arī Voldemārs Vitoliņš. Iekārtas atslēdznieks, fabrikas mehāniķa palīgs, maiņas inženieris, remontu ceha priekšnieks. Tāda ir viņa darba biogrāfija. Tēva pēdās iet meita Zigrīda. Viņa beidz Lauksaimniecības akadēmijas pārtikas rūpniecības tehnoloģijas fakultāti. Topošā inženiere — tehnoloģe drīz saņems diplomu.

Viss mūžs Voldemāram Vitoliņam pagājis cukura fabrikā. Vēl gads, un viņam būs tiesības saņemt valsts pensiju. Vecumdienas mierīgas, nodrošinātas. Kādreiz tā nebija. Toreiz, kad viņš sāka darbu fabrikā, par vecumdienām bija jāgādā pašiem strādniekiem. Pensiju kasē atskaitīja 2 procentus no strādnieka mēnešalgas, 4 procentus no uzņēmuma. Ar šo summu tad arī vajadzēja rēķināties. Atstājot uzņēmumu, to varēja saņemt uzreiz jeb nelielas summas «algas» veidā katru mēnesi. Tā bija...

Voldemārs Vitoliņš par pensiju vēl nedomā. Viņa prātu un sirdi aizņem domas par fabrikas rītdien.

— Man vēl fabrikā daudz kas darāms, — jauneklīgs možums dzirdams viņa balsī, bet acīs staro dzīves prieks. Darbs viņam kļuvis dzīves jēga, prieka un laimes avots.

D. ZELTIŅS

Meitenei

22 gadi

Apzīlība spoža liesma. Meitene tumšās aizsargacenes veidā rīkojas ar gāzes metināmo aparātu. Drīz atkal viena skārda kannu, a tiek pievienota gatavajai produkcijai. Meitene noņem acenes un gaišajiem matiem apsieto lakatiņu. Viņa pasmaida. Smaids ir gaišs, saulains, tāds kā viņas zeltītie mati.

Nav sen kā Mirdza Lapiņa sāka strādāt Jēkabpils rūpniecības kombināta mehāniskajā darbnīcā. Drīz būs divi mēneši. Gāzes metinātāja darbs prasa lielu precizitāti, veikli-

bu, meistarību. Bet meistari no gaisa nekrīt. Arī Mirdzai Lapiņai vispirms vajadzēja pacietīgi apgūt jauno profesiju. Veselu mēnesi viņa mācījās pieredzējušā metinātāja Vitālija Putāna vadībā. Un šodien Mirdza nestrādā sliktāk par savu skolotāju.

Maijā meitenei palika 22 gadi. Drīz pēc dzimšanas dienas Mirdza no vilnas vērpšanas pārgāja uz mehānisko darbnīcu.

— Kādēļ mainījāt vērpējas spe-

cialitāti un nolēmāt kļūt par metinātāju? — jautājam viņai.

— Vēlējos iemācīties kaut ko jaunu. Gāzes metinātājas profesija mani vilināja, — jautri atbild Mirdza. — Seit ir arī manas draudzenes — Anna Vilcāne un Benita Eriha. Mēs visas trīs kopā strādājam un kopā atpūšamies.

Meitene bieži sapulcējas mājās pie Mirdzas, kopā lasa grāmatas, skatās kinofilmas. Kopā viņas dodas uz atpūtas vakariem klubā, un vai kāds brīnums, ka pēc deļām atceļ uz māju viņu draudzīgā trijotne izjūk...

Divdesmit divi gadi! Tas ir skaists laiks katra cilvēka mūžā. Gribas strādāt, cik iespējams labāk, gribas patikami atpūsties pēc darba.

Divdesmit divi gadi! Tieši tik-

pat gadu šodien paliek mūsu republikai. Visur krāšņi zēļ jauncelmes darbs, rūpnīcās, kolhozos — visā Padomju Latvijā cilvēki domā par skaistāku rītdien. Par rītdien domā arī meitene tumšajās aizsargacenes. Mirdza Lapiņa nolēmusi mācīties vakara vidusskolā — dzīve ar katru dienu prasa vairāk zināšanu.

Divdesmit divi gadi! Paveikts daudz, bet daudz vairāk jāpaveic. Paies vēl 22 gadi, un Mirdza Lapiņa ar lepnumu varēs sacīt:

— Tie bijām mēs, kas uzcēla komunismu!

L. ZAKSS

Iet saules ceļu darba ļaužu cilts

Jaunsaimnieks... šis nosaukums sen jau izgājis no tautas mutes. Latvijas kādreizējā buržuāziskās iekārtas varas viri to bija radījuši, iztēlojoties par zemniecības interešu aizstāvjiem. Ne viens vien no toreizējiem jaunsaimniekiem vēl tagad labi atceras, cik grūti bija dzīvot un strādāt, kad žņaudza parādu nasta. Bankas ar saviem kredītiem negaidīja — maksāšanas datums klāt, dod šurp naudu vai izpārdod lopus. Ilgtērmiņa kredītu maksāt vajadzēja zemnieku kredītbankai, zemes bankai, hipotēku bankai, bet kur tad vēl istermiņa kredīti. Negaidīja arī pagasts. Buržuāziskie statistiķi kaunīgi atzinās, ka visvairāk nodokļu esot maksājuši nelielie zemes īpašnieki un laukstrādnieki... No visām pusēm draudēja ūtrupes āmurs, kas pārvilka pāri svitru desmit, piecpadsmit un pat divdesmithektārnīku pūliņiem un atstāja vienīgo izeju — pārdot zemi ar visu ledzīvi pelēkajiem baroniem — lielsaimniekiem. «Pārdodama jaunsaimniecība», «Meklē aizdevumu» — tādi un līdzīgi sludinājumi pildīja avižu slejas.

Tas viss tagad pieder vēsturei. Padomju vara un kolektīvā izmēzušas mēslainē visus tos, kas gribēja iedzīvoties uz tautas masu nabadzības rēķina, likvidējusi ekspluatāciju un ikvienam lauku cilvēkam devusi iespēju baudīt sava darba augļus. Mēs to zinām, pie tā esam pieraduši. Arī kādreizējā jaunsaimnieka Spēka ģimenē Mežgales kolhozā mazbērni par šīm dienām zina tikai no nostāstiem.

Patiešām, no tiem laikiem, kad Spēku ģimene nevarēja atkauties no trūkuma savā kādreizējā jaunsaimniecībā, aiztecējis daudz ūdeņu. Padomju vara Latvijā Spēku ģimenei tāpat kā visai kolhozu zemniecībai nodrošinājusi darbu un iztiku. Varbūt mēs arī nerunātu par šiem nebūtībā izgaisušajiem laikiem, ja neaterētos Mīldas Spēkas vēstuli kolhoza «Ezerkrasts» valdei. Nejausi iznāca lasīt rindas, ko viņa rakstījusi ikdienas valodā, bez izmeklētiem vārdiem, izsmalcinātām uzrunām. Viņa, kādreizējā jaunsaimnieka meita, pavasarī aizbraucot uz Rīgu ārstēties, lika pie sirds kolhoza priekšsēdētājam, ka govīs labi jākopj. «... Vēl, lūk, no ziemas palika neizbāroti kartupeļi, tos vajag katrā ziņā izstādīt piefermas laukā. Pievērsiet uzmanību, lai minētie kartupeļi netiktu izvazāti...» Tā domā un runā cilvēks, kas ir līdztiesīgs saimnieks par kopu mantu.

Kolhozu iekārta paplašinājusi mūsu zemnieka redzes loku, likusi tam savā apziņas līmenī pacelties vairākas pakāpes augstāk, pirmā vietā stādīt valsts un kolektīva interese. Sā izaugsmes procesa augļus redzām laukā un fermā, lielās un mazās lietās. Un strādā ļaudis savas kopējās saimniecības plauksmes labā. Mirdza Ivanāne — teļu kopēja, viņas

māsa Skaidrīte, pabeigusi septiņgadīgo skolu, strādā par slaucēju, trešā māsa Ilga arī ir lopkope. Arī māte piepalīdz meitām un vēl paveic mājas soli. — Kolhozs — mūsu galvenais bagātību avots, — saka viņas vienā balsī.

Parasti esam pieraduši uzsvērt, ka kolhoznieka atšķirība no kādreizējā saimnieka izpaužas psiholoģijas jomā. Kolektīvisms, bez šaubām, ir viena no cildenākajām īpašībām, bet ar to vien neizsmeļas mūsu ļaužu idejiskā augsmē. Apzināta vajadzība strādāt, darba prieks, lūk, īpašības, kas visā dižumā ataino padomju cilvēka lielumu, idejisko briedumu. Ivanānu un daudzās citās ģimenēs valda šis darba prieks.

Virzas tipa buržuāziskie rakstnieki, dzīvodami svešās mālās, apgalvoja un turpina iestāstīt (drīzāk gan paši sev), ka latviešu zemniekam noslēgtība arī kolhozu iekārtā ir raksturīga iezīme, ka viņš domā tikai par savu kaktiņu un stūrīti zemes. Paaudzū tikumi, kas esot līdzīgi iedzimtībai, it kā nepadodoties izmaiņām. Ne jau polēmikas dēļ par to ieminējāties. Dzīve tūkstokārt pierādījusi un pierāda mūsu nelabvēļu spriedumu nepamatotību. Un šodien par mūsu cilvēku jaunajām rakstura īpašībām, par viņu izaugsmi gribas priecāties. Svētuku dienā, un tās mums ir vēsturiskais 21. jūlijs, allaž mēdzam atskatīties uz noietu ceļu. Mēs visi, arī gados vecākie cilvēki, ar savu jaunā izjūtu, komunisma laikmeta elpu šodien jūtamies možāk kā jebkad agrāk.

Filologi, vēsturnieki fiksē faktus. Lauku darbaļu leksikons, notikumu hronikas bagātinājušās ar jauniem apzīmējumiem, faktu krājumiem. «Sociālistiskā sacensība», «trīcienbrigāde», «pirmindnieks» u. c. jau tiktāl mums aprasti, ka, liekas, pastāvējuši no laika gala. Bet, ja labi padomā... Jā, tad tā vis neteiktu...! Padomju dzīves ikdienā, kur cilvēks cilvēkam ir draugs, biedrs un brālis, sociālistiskās iekārtas atstākos, kad cēlajam un cildenajam kā jūtu, tā arī praktisko darbu jomā pašķirti visi ceļi, izaugusi ļaužu cilts, kas jaut nost vecās robežas, iekaro jaunas augstienes, tiecoties pēc arvien lielākas pilnības. Vairāk dot savam dzimtajam kolhozam nozīmē labāk kalpot visai tautai. Cik labi, ka tas neslēpjas vis aiz frāzēm, bet izpaužas darbos, lielos un pašaižliedzīgos.

Mēs esam Mežgales kolhozā, kur biedri tāpat kā visa tauta un kolhozu zemniecība Padomju Latvijā sagaida savus 22. šūpla svētkus. Nosvērti katrs veic savu pienākumu daudznozaru saimniecībā. Varbūt mēs, žurnālisti, viņiem piedomājam neesošu savstarpēju sacensību, kas, neraugoties uz paveiktā darba rezumējumu, ko var redzēt fermās, kantorī, nemaz nepastāv? Taču sociālistiskā sacensība patiešām ir visspilgtākā forma, kas atklāj mūsu jauno pieeju darbam. — Mūsu rekordniece Aina Spēka pašlaik slauc ar minusu (kā redziet, arī jaunvārds, t. i., izslau-

kums, salīdzinot ar to pašu periodu pērn, samazinājies), bet gan viņa tiks uz augšu, — pārliecināts par šo vienkāršo lauku meiteni, kas kategoriski atteicās pozēt fotoobjektīva priekšā, saka kolhoza priekšsēdētājs b. Jankūns.

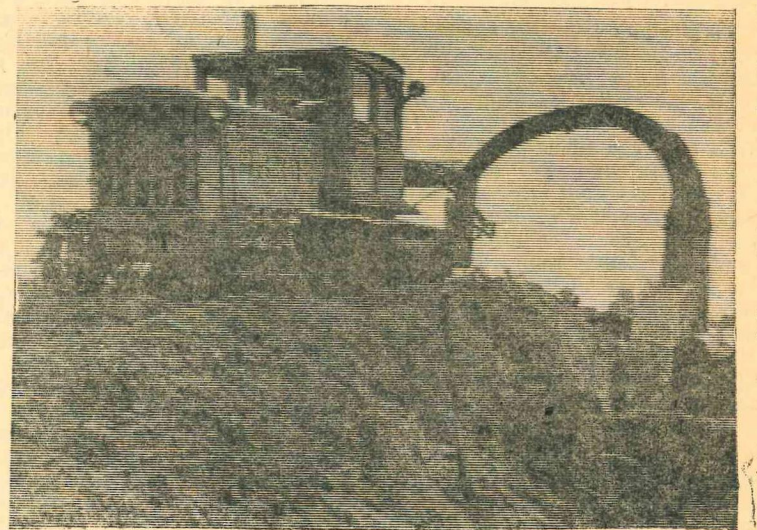
Viņas apņemšanās — 4000 kilogramu piena no govīm — nav no mazajām. Ar 1659 kilogramu vidējo izslaukumu Aina ierindojusies trešajā vietā pārējo slaucēju vidū. Viņas biedri pačukstēja, ka to pašu minusu dēļ neesot gribējusi fotografēties. Viņai, slaucējai, darba biedri dāvājuši lielu uzticību — ievēlējusi par deputāti Leimaņu ciema padomē, par sava arteļa valdes locekli. Viens otrs, kas tāds pagausāks rīcībā, jau iepazīs viņas neatlaidību. Jūs jautāsi, kur viņa to apguvusi? Raksturs plus partijas rūdījums.

Viņa spriež pareizi. Vispirms jātiek galā ar savu apņemšanos. Aina ne plāns izstrādāts siks un pārdomāts. Grupa jāpapildina ar augstāzīgām govīm. Sim nolūkam viņa arī audzē vairākas telītes. Kas attiecas uz kopu lietām, visneatliekamākais uzdevums ir ganību iekopšana. Par to jau ļoti konkrēti runāts valdes sēdēs. Viņas nopelns tas, ka apgūtas līdz šim neizmantotās zemes. Kad kolhozā izskanēja valdes aicinājums arī lietainās dienās strādāt lopbarības sagādē, Aina pielika savu roku arī pie skabbarības sasmalcināšanas.

Veronika Rutka, Vija Bruņeiece ar lepnumu runā par savu sacensību ar pārējām kolhoza slaucējām. Līdzīgi vieglatļētiem viņas distances pusceļā izrādījušās pārakas, bet labprāt redzētu uzvarētāju laurus plūcam visu savu komandu. Jā, un, protams, pirmās vietas vislabāk saglabātu sev. Tāda ir sociālistiskā sacensība, tās dalībnieku psiholoģija, jauna, dialektiska un principiāli pretēja kādreizējai saimnieku konkurencei. Jaunā dzīve radījusi arī jaunas cilvēku savstarpējo attiecību formas. Roku rokā ar komunistiem un komjauniešiem šīs ciņas priekšējās pozīcijās izģājuši visi darbaļaudis. Nav vairs kolhozā aizmugures pozīciju, novērotāju postēnu.

Kolhoznieki par savu darbu dabū labu apmaksu. Sogad paredzēts izsniegt uz katru izstrādes dienu 85 kapeikas, bez tam vēl produktus. Pārticība iegājusi kolhoznieku mājās. Avansu valde tagad izmaksā regulāri. Salīdzinot ar 1950. gadu, naudas izmaksa uz izstrādes dienu pieaugusi divarpus reizes. Par pagājušo pusgadu cūkkopējam Jānim Stagaram aprēķinātas 333 izstrādes dienas, lopkopjiem Veltai Vībānei — 358, Veronikai Rutkai — 350, Z. Upītei — 273 izstrādes dienas utt.

Darba cilvēks kolhozā ir cieņā. Viņam, kas ražo visas materiālās vērtības, paredzēti arī kopējos pūliņos sagādātie labumi. Cilvēks te nedzīvo kā uz salas, bet draugu un iejūtīgu biedru pulkā. Kad Mīldai Spēkai, tai pašai, kas tik sirsniņīgi rūpējas par kolhoza mantu, notika nelaime un nācās uz kādu laiku atstāt darba ierīdu, valdes lēmums bija vienprātīgs — izsniegt 100 rubļu pabalstu.

Kolhoznieki izmanto lietderīgi arī lietainās dienas. Tajās gatavo skabbarību. V. BEĻEVICA foto

Padomju varas gados labāk dzīvot sākuši ļaudis. Tehnika arvien vairāk atvieglo cilvēku darbu, aizstāj fizisko piepūli. Arī uz šejieni drīz pa vadiem plūdis elektrība. Valsts par saviem līdzekļiem izbūvējusi vairāk nekā 7 kilometru garu augstsprieguma līniju. Jaunajā fermā, kas paredzēta slaucamajām govīm, jau tagad uzstādīti motori, lai darbinātu ūdens sūkņšānas un mehāniskās slaukšanas ierīces. Un te jau arī ierīko elektrisko instalāciju. Elektrība saimniecībā apkalpos 17 dzinējus, ledegšies 79 kolhoznieku mājās. Kādreizējās buržuāziskās varas laikos tā dēvētajā Leišmalē straujo dzīves ritumu vēl vairāk paātrinās motori un cilvēku radošais gars.

Tieksme pēc izglītības, zināšanām un pats galvenais — visas milzīgās iespējas šīnā ziņā, kas pastāv ikvienam lauku cilvēkam, jau ievilkušas kolhoza dzīves ikdienā daudzus jaunus vaibstus. Leimaņu tautas nams ir 6—8 kilometrus tālu no dažām arteļa biedru sētām. «Lūdzu, aizbrauksim, esam jūsu rīcībā», aicina kolhoza šoferi. Klētnieks Mintauts Minovičs Latvijas Lauksaimniecības akadēmijā studē agronomiju, Jānis Bigestāns ir Fizikālās kultūras institūta students, bet Ausma Briede, slaucējas Veltas Vībānes māsa (pati Velta Vībāne desmito gadu uzcītīgi kopj kolhoza brūnāļas) aspirantūrā gatavojas kļūt par zinātnieci.

Beļ cik tad gadu apritējuši, kopš padzinām no mūsu zemes okupantus? Septiņpadsmit pēckara jauncelsmes gados paveikts milzīgi daudz. Kolhozu sociālistiskās ražošanas un darba produktu sadales principi ir līdzīgi tēraudcietiem pamatiem, kas var izturēt vislielāko augstceltni. Mežgales saimniecības ļaudis arvien tiecas uz augšu, pretim jaunim horizontiem.

Rītdienas perspektīvas rādās labas, drošas, kaut gan prasa spēku un prāta sasprindzinājumu. Slaucamo govju fermas dod krietnu daļu no kopējiem ienākumiem. Pūsgada piena ieguves plāns izpildīts ar uzviņu. 1321 kilograms, kas vidēji izslaukts no govīm 6 mēnešos, taču nav sliktis rādītājs. Nevar nepieņemt Vitautam Jankūnam, kas tikai šā gada sākumā apmainīja darbu Lauku tehnikas apvienības nodalā pret kolhoza priekšsēdētāja pienākumiem, ka uz lauriem nav ko atdsēties. Viņa aprēķini ir ļoti pamatīgi. Izpildīt gada plānu ir kolhoza pienākums. Lai to veiktu, ikvienam jāpieliek solis. Slaucējām, piemēram, jāslauc vidēji no govīm par vienu litru piena vairāk... Liels mērķis aicina uz lielām darbībām.

Ka tas jādara, saka arī brigadieris Roberts Orste. Rudzi padevušies labi. Pērn ap 30 hektāru platībā ievāca pa 19 centneru graudu no hektāra.

— Sogad nevajadzētu būt mazākai ražai, — spriež viņš, ar lietpratēja aci vērodamis rudzu lauku. Viņa brigādes ļaudis parūpējušies arī par cukurbietēm. Tās dos krietni daudz sakņu. Par spīti ilgstošajam aukstajam laikam te grib pānākt nokavēto.

Partijas pirmorganizācijas sekretārs b. Stāls no sirds priecājas par darbīgo kolhoznieku saimi. Reti kāds meklē darbu citur. Kolektīvā saimniecībā — kopēji pūliņi. Un tie no sīkām straumītēm — no ikdienas gaitām fermā un tīrumā satiek varenā plūsmā. Patikami vērot, ka lielajā darba ierindā vienlīdz raits ir gados vecāko un jauno solis. Raksturīga īpašība — komjaunieši un jaunieši sevišķi priecājas, ka viņiem uzticēti atbildīgi uzdevumi. Varbūt tāpēc šī sajūta, ka pienākuma apziņa liek augumam saslieties taisnāk, un tu kļūsti it kā lielāks, vēl vairāk pieaudzis un vīrišķīgāks... J. Skujņš, J. Vilcāns un komjaunieši Ušakis cukurbietes apkopšanas visai sarežģīto uzdevumu lietainajās dienās veica godam. Viņiem uzticēta arī kukurūza, kartupeļi, daudz kolhoza perspektīvo bagātību.

Mēdz būt, ka kori kāda balss «melo». Kvalificēta auditorija to sadzirdēs. Tāpat arī šeit, «Mežgalē». Ja kāds runās un darīs pretēji kolektīva interesēm, tam nav vietas uz skatuves. Grūti nācās A. Mikulīnai, Viņa savas pusgada saistības izpildīja tikai par vienu ceturto daļu, paslikojuma. Aizaugušo piefermas lauku izravēja biedri. Roberts Orste nevarēja ilgāk noraudzīties nezālē plantācijā. «Lai nesūkstās,» sausi nosaka darba biedri, «ka mūsu acis daudz kas zaudēts.» Tā ir sabiedriskā doma. No sīkiem oļiem, akmentīniem, kas līdzīgi cilvēku soļiem darbā un sadzīvē, tā veidojas taisnīga un pret nelabojamiem mēdz būt barga.

Lilijs Sala vēl tagad nezina, kur dēties no kauna, kad viņu tajā dienā noķēra ar spainīti koncentrētās barības, kas bija paņemta no kopas krājumiem. Toreiz nācās atslāt slaucējas amatu. Tomēr arī viņa nav zūdusi kolektīvam. Tas savu vārdu teiks, ja Lilijs tagad laukkopēs gaitās labosies.

Anekdošu cienītāji sacerējuši visādas nostāstus, kā vienā dienā ciemā izgaiss milicijas pilnvarotais. Lai nu šī apgalvojuma patiesība gulstas uz viņu sirdsapziņas. Bet pilnvarotajiem te tikpat kā nav ko darīt. Pašas sabiedrības jaunās institūcijas — biedru tiesas, kārtības sargu vienības iekarojušas sev paliekošu vietu. Viņi spriež taisnīgu tiesu, aprāj tos, kas negrib rēķināties ar pārējiem, ar kolektīvu. Ne sodīt, bet pārliecināt, pierādīt, audzināt ir jaunās sabiedriskās iekārtas, kurai mežgalieši kopā ar pārējiem republikas pilsoņiem atzīmē 22. gadadienu, galvenais uzdevums.

Vējš debesu velvēs izkulstījis mākoņus. Pa to spraugām riešas ārā saules stari, kas kā miljons sīku, nokaitētu kniepadatu bultīņu dedzina zemi, glāsta cukurbietu lapas, kukurūzas stublājus. Saule silda un liek taisnoties sakļautajām lapām. Pār zemi taču staigā jūlijs. Sasildītas tā dienas ar mūsu cilvēku jūtu kaismi, kas grib redzēt savu zemi vēl skaistāku, to vadīt kalnup pret komunisma virsotnēm.

E. KOCENS

Mežgales kolhozā

Attēlā: viena no kolhoza labākajām slaucējām Velta Vībāne.

Roberts Orste pēc lauksaimniecības skolas beigšanas sāka strādāt par brigadieru.

Mežgalieši ar cildinošu vārdu: allaž min jauno lopkopi Ainu Spēku.

Darbs veido laudis Mazās pilsētas lielā izaugsme

Albumus parasti glabā kā dārgumu, glabā kā pierādījumu par to, kas padarīts. Medņu ciema tautas namā ir tieši tāds albums, kurā glabājas dažādi attēli. Un katrs no tiem stāsta par paveikto darbu.

Pāris simts metru no tautas nama atrodas ciema bibliotēka. Tiesa, par tās darbu nav attēlu, nav albumu, ko varētu parādīt: — Lūk, to mēs esam izdarījuši. Taču vajadzētu... Tāds albums stāstītu par pašu bibliotekāri, kas nenogurdama pulcē ap sevi lasītājus dispu- tiem, kuros kolhoza jaunieši runā par komunistu celtniecību mūsu zemē, par jaunās sabiedrības cilvēku. Jā, ikvienā atskaitē rajona kultūras nodaļai tiek ziņots, ka pieaudzis lasītāju skaits. Bet bibliotekāri Vilma Blāke iepriecina tas, ka paplašinās lasītāju garīgais apvār- snis. Viņa meklē un atrod jaunus ceļus, kā iesaistīt vairāk lasītāju.

... Kinoseanss Medņu ciema tau- tas namā vēl nav sācies. Bet ska- titāji jau pulcējas. Nekavējas arī Vilma Blāke. Viņa atnesusi jaunā- kās grāmatas. Tās tikko atsūtītas un reģistrētas bibliotēkas katalo- gos.

— Biedri! Nupat esam saņēmuši jaunākās grāmatas. Lūk, A. Bie- ļauska «Zied sarkanās rozes». Un viņa parāda pašu grāmatu un pēc tam isi pastāsta tās saturu.

Rezultāti neizpaliek. Nākošajā dienā uz bibliotēku atnāk ne tikai tie, kas ir regulāri lasītāji, bet arī tādi, kam vēl nav izrakstīta zilā lasītāja karte. Tad Vilma Blāke jauno atnācēju uzmanīgi ievada grāmatu pasaulē, un viņš kļūst par biežu ciemiņu bibliotēkā. Reizi ne- dēļ bibliotekāre izbrauc uz «Pa- puliem», «Ušāniem» un «Rube- niem», kur apmaina grāmatas, lai kolhoziekiem nebūtu jāņem četrus

piecus kilometrus tālais ceļš uz Medņu ciema centru. Tagad taču pats karstākais darba laiks.

Bet iegriezīsimies uz mirkli pašā bibliotēkā. Uz galdā baltās katalo- ga lapas un lasītāju kartes, plaukti pilni ar grāmatām. Cilvēki paši var izvēlēties, ko paņemt lasīšanai. Ilgi nav jāmeklē arī tiem, kas vē- las lasīt literatūru par lauksaimnie- cības jautājumiem. Pašā redzamā- kajā vietā novietota vitrīna «Jau- nas siena sagatavošanas metodes», kur ievietoti izgriezumi no laik- rakstiem — pieredzes raksti, un blakus katalogi, kur norādīta visa bibliotēkā esošā literatūra šajā jau- tājuma. Taču šis stends nav vienī- gais. Bibliotekāre līdzīgus stendus iekārtojusi par skābbarības gatavo- šanas problēmām, par lopkopību. Uz atsevišķa galdiņa novietoti arī PSKP XXII kongresa materiāli, kuru izskaidrošana ir pamatā vi- sam bibliotēkas darbam. Jau noti- kušas pārrunas par komunistu celtniecības problēmām mūsu zemē, kas tika noorganizētas konkursa veidā. Vakaram Vilma Blāke kopā ar komjauniešiem bija sagatavoju- si rūpīgi pārdomātus jautājumus, uz kuriem vajadzēja atbildēt kon- kursa dalībniekiem. Ja kāds no vi- niem nedeja izsmelošu atbildi, citi papildināja. Tagad atīša vēsti, ka drīzumā notiks dispu- ts par komu- nisma cēlāju morāles kodeksa jau- tājumiem. Turpat pievienots izla- sāmās literatūras saraksts. Bet fak- tus — tos dos pati dzīve.

Nenogurdama strādā sirmā bib- liotekāre Vilma Blāke. Vislielākais prieks par to, ka viņa spēj dot cil- vēkiem kaut ko labu. Pats šis darbs palīdz augt un veidoties lau- diem, kam būs jāuzceļ mūsu nā- kotnes sabiedriskā iekārta—komu- nisms.

I. BERTHOLDS

Katrai pilsētai ir sava seja. Tā, Daugavas krastā viena no skaistā- kajām vietām ir pilsētiņa, ne sevišķi liela, bet arī ne no mazāka- jā, pilsēta, kādu Latvijā ne ma- zums.

Plaviņas... Iedzīvotāju skaits 5 tūkstoši cilvēku... Rūpniecības ob- jekti: kaļķakmens karjers, stikla rūpnīca, Jēkabpils rūpnieciskais cehs...

Kaļķakmens karjers — kaut arī neliels, bet pilnīgi mehanizēts mūs- laiku rūpniecības uzņēmums. Tā produkcija ceļo uz visām mūsu re- publikas malām: dolomītu izmanto ceļu būvē, metalurģiskajā rūpniecī- bā, no tā tiek gatavots kaļķu mēslojums lauksaimniecībai. Plavi- ņu karjera izejvielas izmanto arī dzelzsbetona konstrukciju rūpniecī- bā, no tā tiek gatavots kaļķu mēslojums lauksaimniecībai. Plavi- ņu karjera izejvielas izmanto arī dzelzsbetona konstrukciju rūpniecī- bā, no tā tiek gatavots kaļķu mēslojums lauksaimniecībai.

Par to visu mums pastāstīja kar- jera direktora vietas izpildītājs V. Kozlovs un galvenais inženieris L. Protasevičs.

— Tagad karjerā pilnīgi likvi- dēts roku darbs, — viņi turpina, — mehanizēt darbus pa istam sā- ka tikai... Nu, bet par to jums labāk lai pastāsta Anatolijs Palc- manis, vecākais mūsu uzņēmuma strādnieks. Viņš karjerā nostrādājis 24 gadus.

Un, lūk, mēs esam meistara Palcmaņa kantori:

— Protams, agrāk viss bija citā- dāk, — viņš stāsta. — Akmeņus lauza ar rokām un pēc tam veda prom pajūgos. Strādāja no ausmas līdz ausmai, bet nopelnīja gaužām maz. Spriediet paši, šodien 7 cilvē-

ki, kas apkalpo agregātu, ražo 300 kubikmetru produkcijas septiņu stundu darba laikā. Bet agrāk maina ilga 12—13 stundas, un, ne- skatoties uz to, tie paši septiņi cil- vēki deva tikai 21 kubikmetru.

Tagad karjers — mašīnu valsti- ba: drupinātāji, transportieri, šķiro- tāji un, galvenais, lielie laudis, kas apkalpo šīs mašīnas.

Ievērojami izmainījies arī stikla cehs. Buržuāziskās Latvijas laikā šeit bija neliels darbnīcas, pie- kam arī tās sagrava kara viesulis. Padomju varas laikā rūpniecī- at- jaunoja un ievērojami paplašināja. Divu gadu laikā Plaviņas paredzēts uzcelt jaunu stikla rūpniecī- u.

Pilsēta nepārtraukti aug. Aug- tās uzņēmumi, palielinās iedzīvotā- ju skaits, viņu kultūralās prasības. Pilsētā ierīkos kultūras parku, ku- gša pilsētā. Vēl o mājā vietā, ko- nākotnē applūdinās Plaviņu jūra, pacelsies lieli daudzstāvu nami. Pilsētā asfaltē ielas, ierīko ūdens- vadu.

Pēc kara Plaviņu slimnīca, kurā ir simt gultu, tika pārcelta citās- telpās. Slimnīcā strādā 17 ārstu (līdz 1940. gadam visā pilsētā bija tikai ārsts un feldšeris). — Slim- nīcā ir jaunākā medicīniskā iekār- ta, — stāsta galvenais ārsts, — tikai narkotizēšanā nākas pielietot veco aparātu. Nav aparāta gāzes narko- tizēšanai. Ja varat, palīdziet.

Fakts šis pats par sevi nav ie- priecinošs. Varbūt pat ne sevišķi- labi iekļaujas svētītu aprakstā. Bet mums liekas, ka arī tas runā- labu: ārsti cīnās, lai dabūtu visla- bāko, vismodernāko iekārtu saviem pacientiem.

... Līdz karam Plaviņas vispār- nebija kultūras nama. To uzcēla- jau padomju varas gados. Lielu palīdzību celtniecībā sniedza iedzi- votāji. Pensionārs G. Pauniņš, tajā laikā rajona padomes izpildu komi- tejas priekšsēdētājs, pastāstīja:

— Celtniecībā piedalījās visa pil- sēta. Skolnieki palīdzēja notīrīt būvlaukumu. Virieši devās uz me- žu sagatavot balķus. Lielu palīdzī- bu sniedza šefi.

Tagad kultūras nams kļuvis par- iemīnotu atpūtas vietu. Bibliotekai, kuras plauktos ir 25 tūkstoši sēju- mu, ir 1200 lasītāju. Ļoti populārs

kļuvis deju kolektīvs «Daugaviņa», kuram nesen piešķirts tautas horeo- grafiskā kolektīva nosaukums. Arī dramatiskā kolektīva nodoms — kļūt par tautas teātri. Un kāpēc lai tā nebūtu, ja pašdarbnie- ku izrādes «Pūt, vējiņi!», «Enkuru laukums» un citas guvušas atsau- cību iedzīvotāju vidū. Kultūras na- mā sāc veidoties savas tradīcijas: regulāri notiek pilngadības svētki, vārdu došanas svinības. Te aktīvi strādā vietējie talanti, piemēram, mākslinieks Leonards Skudra. Ie- griežas kultūras namā arī sirmas rakstnieks Kārlis Strāls.

— Noteikti apciemojiet viņu, — atvadoties dod padomu kultūras nama direktore I. Spārāne.

Un, lūk, esam pie Kārļa Strāla. Rakstnieka mājīgais kabinets. Bet- te jau ista grāmatu valstība: Mol- jers un pēdējie literatūras almanahi, Raiņa, Gogoļa, Upīša kopoto rakstu sējumi, Atsevišķi nolikti Gorkija, Puškina, Turgeņeva, Heines sacerē- jumi, kuru tulkošanā latviski rakst- nieks pielicis ne mazums pūļu.

Kārlis Strāls stāsta par savu darbu, savām grāmatām. Tad saru- na ievirzās par pilsētas pagātni:

— Atceros—kādreiz šeit bija tikai dzelzceļa stacija, pasts, krogs, un tas arī viss. Apkārtnes zemnieki nodarbojās ar koku pludināšanu, zveju. Tad uzradās tirgotāji, sāka iepirkt mežu, labību, zivis. Apkār- sāka parādīties mājas. Bet isti spēcīgi augusi pilsēta padomju varas gados.

Daudz ko izstāstīja mums sir- mais rakstnieks. Un, klausoties viņa plūstošajā balsī, mēs redzējām acu priekšā dzīvus cilvēkus — šo- dienas pilsētas laudis. Visas satik- šanas, iepazīšanās un sarunas no- stiprināja mūsos vienu vienīgu iespaidu: prieku, lepnumu par mū- su šodien, mazas pilsētiņas lielu augsmi.

Laudis—lūk, kas nosaka pilsētas- seju. Vienkāršie padomju laudis, kas strādā rūpniecības uzņēmumos un apkārtnes kolhozos, kas ceļ jaunas mājas un iegūst dolomītu. Laudis, ar kuru rokām uzcēla jauna pilsē- ta, laudis, kuras gaida brīnīšķīga rītdiena.

J. LAPINS,
B. POZAROVŠ

Attēlā: Plaviņu pilsētas kultūras nams.

J. LAPINA foto

Divi laikmeti, divas dzīves

Josifam Morkanam bija 14 gadi, kad tēvs — dzelzceļa remontstrādnieku brigadieris Indras stacijā — to paņēma sev līdz uz darbu. Ģimenē bez viņa bija vēl 11 brāļi un māsas. Josifs kā vecākais starp viņiem pirmais devās tēvam talkā. Morkānu ģimenes galva ar grūtībām spēja apgādāt lielo ģimeni, kaut arī nebija ierindas strādnieks.

Strādnieki mainīja sliežu ceļa gulšņus. 12 stundu garajā darba dienā vajadzēja apmainīt 12 gulšņu, pusaudzā nor- ma bija uz pusi mazāka. Tomēr ar to bija maz līdzēts. Smagie gulšņi vieglāki nekļuva. Pusaudzim nebija pa spē- kam tos pacelt. Josifs raka gulšņiem iegulas, pēc to ielik- šanas pieblīvēja granti. Pēc garās darba dienas vakarā sā- pēja rokas, sūrstēja nolikusi mugura. Nākošajā dienā viss sākās no gala. Un tā metru pēc metra, kilometru pēc ki- lometra.

Vieglāks darbs nebija arī pie grants iekraušanas. Divasu platforma uz diviem vīriem. Pagāja visa darba diena, ka- mēr ar lāpstām to piebēra. 50 kapeikas dienā nopelnīja pie- augušie, Josifs saņēma tikai 25. Tā strādāja dzelzceļa strādnieki cara laikā.

Strādnieku dzīve nekļuva vieglāka arī buržuāziskās Latvi- jas laikā. Josifs Morkans ilgus gadus strādāja Plaviņu un Daugavpils pasta-telegrāfa rajonos. Viņš ierīkoja jau- nas telefona līnijas, remontēja vecās. Darba dienas garums tagad gan bija 8 stundas, bet darbs vieglāks nekļuva. Lai nopelnītu vienu latu, vajadzēja izrakt astoņiem stabiem turpat divu metru dziļas bedres vai uzcelt trīs stabus. Lai

izpildītu normu, neatlika laika pat smēķēšanai, bet stabu uzcelsanu varēja izdarīt tikai kopā ar darba biedriem.

Istu, cilvēka cienīgu dzīvi Josifs Morkans uzsāka tikai pēc padomju varas atjaunošanas Latvijā 1940. gadā. Pieredze- jušo sakaru strādnieku paaugstināja par elektromontieri.

Tikai gadu Josifam Morkanam izdevās baudīt ista dzīves saimnieka prieku. Fašisma brūnais mēris uzbruka viņam un tā Dzimtenei, kas tagad sniedzās no Baltijas jūras līdz Klusajam okeānam. Tie bija smagi gadi. Par tiem var uz- rakstīt baismu stāstu. Tās bija melnākās dienas arī Josifa Morkana dzīvē.

Padomju Armija no jauna atnesa brīvību viņa dzimtajai pusei. Kara pērkonš vēl dārdēja Aiviekstes krastos, kad Jo- sifs Morkans ar jaunu sparū ķērās pie darba. Tas toreiz bija ļoti atbildīgs un bistams. Viņš kļuva dzelzceļnieks un pavadīja kara materiālu vagonus, kas no Krustpils stacijas veda municiju pirmajām līnijām. Par tām varonīgajām dienām stāsta krūšu nozīmīte «Goda dzelzceļnieks», ko Josi- fam Morkanam piešķīra 1945. gada 5. augustā.

No tā laika Josifs Morkans nešķiras no dzelzceļa. Viņam jau 62 gadi, bet dzīves prieks, možums un enerģija nav pametuši dzīves rūdīto viru.

— Es vēl ilgi strādāšu iemīļotajā darbā. Nevaru iedomā- ties dzīvi bez darba, bez rūpēm. Veselība man laba, strā- dāju ar prieku, — stāsta cilvēks, kas turpat 50 gadus ne- piekūšis strādājis, radijs vērtības, bez kurām ne- var pastāvēt cilvēku sabiedrība.

Jau daudzus gadus biedrs Morkans ir Krustpils dzelzceļa stacijas galvenais konduktors. Godīgo un principiālo darba biedru dzelzceļnieki ievēlējuši par biedru tiesas priekšsēdētāju. Trīspadsmit gadus viņš augstu tur Komunistiskās partijas biedra cil- deno nosaukumu. Ar viņu lepojas, viņu ciena viss dzelzceļnieku kolektīvs.

NOKLAUSISIMIES INTERESANTU LEKCIJU

Politisko zināšanu un zinātnu popularizēšanas biedrības Jēkabpils rajona nodaļa 23. jūlijā, plkst. 18 Jēkabpils rajona kultūras namā ri- ko publisku lekciju

PAR STARPTAUTISKO STĀVOKLI.

Lasa PSRS Politisko zināšanu un zinātnu popularizēšanas biedri- bas un PSKP CK lektors I. Bronins (no Maskavas). Ieeja 20 kapeikas.

Mūsu lieliskais laikmets atnesis vecajam vīram it kā jau- nību. Tik daudz pārliecības, spēka, ticības dzīvei skan viņa vārdos. Šķiet, ar viņa muti runā mūsu Dzimtenes rītdie- na.

Ar lielu interesi Josifs Morkans seko visam jaunajam mūsu dzīvē. Sarunas laikā viņa dzīvesbiedre tam pienesa jaunākos laikrakstus un žurnālus:

— Saņem, lūdzu, savas avīzes.

Vecajam dzelzceļniekam ir kāda cilvēcīga kaislība. Brīvās atpūtas stundas Josifs Morkans bieži pavadā ar makšķeri pie Daugavas.

— Tā ir lieliska atpūta. Bez tam ģimenes galdam arvien svaigas zivis. Pēc stundām, kas pavadītas pie Daugavas, arvien jūtu spēku un enerģijas pieplūdumu, — smaidot stāsta dzelzceļnieks.

Padomju vara šim lieliskajam cilvēkam devusi visu — darbu, pilnvērtīgu dzīvi un lielu, cilvēcīgu laimi.

D. SLIKSĀNS

Redaktore B. IKLAVA

Avīze iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās. Tāruni: redakto- rei — 2342, redaktora vietnieci un sekretārei — 2262, redaktora- vietniekam — lauksaimniecības nodaļas vadītājam — 2502, partijas un komjaunatnes, kultūras un skolu nodaļu vadītājiem — 2340, tie- šais vads tālrunim — 7. Redakcija: Jēkabpils, Brīvības ielā 212. «Padomju Daugava» — гасета ЦК КП Латвии и Советов Министров Латвийской ССР в зоне Екабпилского территориально- го производственного колхозно-совхозного управления.